

Plan för Stödjande och förebyggande arbete för barn, ungdomar och vuxna 2012 - 2015

Upprättad: 2011-11-28

Antagen av: kommunfullmäktige
Datum för antagande: 2012-02-27, § 22

Kontaktperson: Susanna Ward Jonsson

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. Värdegrund.....	3
3. Nulägesbeskrivning.....	4
<i>Ansvarsområde IFO Familj.....</i>	<i>4</i>
<i>Utvecklingstendenser IFO Familj.....</i>	<i>4</i>
<i>Ansvarsområde IFO Vuxna.....</i>	<i>5</i>
<i>Utvecklingstendenser IFO Vuxna.....</i>	<i>5</i>
<i>Ansvarsområde Rådgivningscentrum.....</i>	<i>6</i>
<i>Utvecklingstendenser Rådgivningscentrum.....</i>	<i>6</i>
<i>Ansvarsområde Familjecentrum.....</i>	<i>6</i>
<i>Utvecklingstendenser Familjecentrum.....</i>	<i>7</i>
<i>Ansvarsområde Ungdomsmottagning.....</i>	<i>7</i>
<i>Utvecklingstendenser Ungdomsmottagningen.....</i>	<i>7</i>
4. Omvärldsanalys.....	7
5. Fokusområde: Barn.....	8
6. Fokusområde: Ungdomar.....	9
7. Fokusområde: Föräldraskap.....	10
8. Fokusområde: Vuxna.....	10
9. Förväntat resultat.....	11

1. Inledning

Plan för Stödjande och förebyggande arbete för barn, ungdomar och vuxna tar sin utgångspunkt i Framtidsplanen för Götene kommun: 2009 – 2020, Barnkonventionen och de lagar som berör planens innehåll. Syftet med planen är att tydliggöra den politiska viljeinriktningen och att ge verksamheterna stöd i deras fortsatta utveckling.

Begreppsförklaringar

Ett antal begrepp förekommer i planen och vad som avses med dessa i denna plan framgår av nedanstående ordförklaringar.

Barn: en person som är under 18 år

Ungdom: en person mellan ca 15 och 20 år

Ung vuxen: en person mellan ca 18 och 25 år

Vuxen: en person över 18 år

Missbruk: innefattar alla former av missbruk som exempelvis alkohol, narkotika, tabletter, spel osv.

Hemmaplanslösning: stödinsatser som ges i Götene kommun och som innebär att den enskilde bor kvar i kommunen.

Lagar som är aktuella för planen och de verksamheter som planen berör

SOL	Socialtjänstlagen SFS 2001:453
LSS	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade SFS 1993:387
LVM	Lagen om vård av missbrukare i vissa fall SFS 1988:870
LVU	Lag med bestämmelser om vård av unga SFS 1990:52
Föräldrabalken	SFS 1949:381
LUL	Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare SFS 1964:167
Skollagen	SFS 2010:800 25 kap 3§

Utöver ovanstående lagar är ett stort antal speciallagstiftningar aktuella för planen.

2. Värdegrund

Bo i Götene - lev i världen är Götene kommuns vision. Den ger uttryck för viljan att skapa goda miljöer för boende och arbete samtidigt som den pekar på vikten av att utveckla fysiska, kulturella och virtuella förbindelser med omvärlden.

Ett centralt begrepp som ska omfatta alla i kommunen är medskaparanda, som handlar om medborgardeltagande och engagemang. Genom att ständigt vara öppen, lyssnande, lärande och villig att förändra skapas en organisation som säkerställer den lokala demokratin och tillgodoser medborgarnas behov av kommunal service.

Följande värderingar kännetecknar Götene kommun:

Kreativitet

Öppenhet

Tydlighet

Ledstjärnor för verksamheten:

- Den enskilde ska känna att han/hon har inflytande i besluten
- Den enskilde ska känna att han/hon har inflytande i erhållna insatser
- Den enskilde ska känna att han/hon bemöts med respekt och värdighet
- Den enskilde ska känna sig trygg med utförda insatser

3. Nulägesbeskrivning

Hösten 2011 genomförs en ny organisation inom Sektor Velfärd där grundtanken är ”En väg in” för medborgaren. Detta innebär att vissa verksamheter organiseras på ett annat sätt än tidigare samt att vissa verksamheter får ett ökat krav när det gäller samarbete sinsemellan. Det ska vara enkelt för medborgaren att ta kontakt med kommunens verksamhet för att få det stöd och den hjälp som behövs. Nulägesbeskrivningen tar sin utgångspunkt i de förhållanden som gäller hösten 2011.

Ansvarsområde IFO Familj

Den nya organisationen leder till ett utökat samarbete mellan IFO Familj, Familjeteamet och LSS. Utvecklingsarbete genom ökad samverkan kommer att ge förändringar under de närmaste åren.

IFO Familj handlägger ärenden som gäller barn och ungdomar 0-20 år enligt bl.a. Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om vård av unga (LVU). I huvudsak handläggs barn- och ungdomsutredningar, biståndsinsatser som exempelvis familjehem, kontaktfamiljer, institutionsplaceringar, faderskap, adoptionsutredningar, yttranden gällande vårdnad, boende och umgänge. Enligt SoL har Individ och familjeomsorgen ett särskilt ansvar att samverka kring barn och unga.

Inom IFO Familj finns Familjeteamet som arbetar med familjer i dialog med socialsekreterarna. Familjeteamet är en insats på hemmaplan. Rådgivning i familjerättsfrågor och utredningar ang. vårdnad, boende och umgänge handläggs av Familjerätten i Lidköping. Familjeenheten ansvarar för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn.

Utvecklingstendenser IFO Familj

- Antalet anmälningar angående barn och unga har ökat under 2010. Däremot har antalet anmälningar som lett till att en utredning startats inte ökat.

Jämförande siffror över tid:

	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
Anmälningar	138	101	181
Startade utredningar	102	84	81

- Antalet yttranden gällande unga lagöverträdare har minskat.

Jämförande siffror över tid:

<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
15	8	3

- Antalet ungdomar som får vård utanför hemmet på hem för vård eller boende (HVB) minskade under 2010.

Jämförande siffror över tid:

<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
16	12	11

- Antalet barn som var aktuella i vårdnad/boende/umgängesutredningar ökade markant under 2010.

Jämförande siffror över tid:

<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
9	13	24

- Genom införandet av Hemmaplanslösningar – ett utvidgat Familjeteam – erbjuds familjer med komplexa problem insatser på hemmaplan. Behovet av samverkan med andra verksamheter har blivit tydligare.
- Svårigheter att rekrytera kontaktpersoner och kontaktfamiljer.
- Behovet av samordning och samverkan är fortsatt stort.

Den största andelen av familjeenhetens ärenden är ungdomar över 13 år och deras familjer. Trots tidiga insatser kan man inte se förändringar hos ungdomarna.

Ansvarsområde IFO Vuxna

Den nya organisationen innebär att IFO Vuxna, Psykiatrin och LSS tillsammans bildar Enheten för stöd, sysselsättning och integration (ESSI) från och med hösten 2011.

Vuxenenheten handlägger ärenden enligt bl a SOL och LVM som handlar om ekonomiskt bistånd samt övriga insatser som berör enskilda vuxna personer. I huvudsak handlar det om insatser för personer med missbruks/beroendeproblem. Vuxenenheten har också ett ansvar för stöd och hjälp till kvinnor och barn som varit utsatta för våld i en nära relation.

Utvecklingstendenser IFO Vuxna

- Antalet personer, med eget missbruk eller som är anhörig, som sökt stöd på alkohol- och drogrådgivningen, har ökat.

Jämförande siffror över tid:

<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
87	84	109

- Behovet av omvårdnadsboende för personer med tungt missbruk/samsjuklighet varierar från år till år.

Jämförande siffror över tid:

<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
6	4	7

- Antalet utredningar ang. vuxna varierar i omfattning från år till år:

Jämförande siffror över tid:

<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
47	42	47

- Svårigheter att hitta bostäder för personer som har betalningsanmärkningar eller annan problematik.

- Ensamkommande flyktingungdomar med behov av stöd i eget boende och försörjningsstöd kommer att öka.
- Behovet av samordning och samverkan ökar.
- Genom införandet av Hemmaplanslösningar – ett utvidgat Stödteam – erbjuds personer med komplexa problem insatser på hemmaplan.
- Sysselsättning för personer som utförsäkras och hamnar mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan blir kommunens ansvar p.g.a. behov av ekonomiskt bistånd för att nå egen försörjning.

Ansvarsområde Rådgivningscentrum

Från hösten 2011 tillhör Rådgivningscentrum organisatoriskt enheten Stöd och hälsa.

Rådgivningscentrum, RC, är en verksamhet för barn och ungdomar i ålder 0-20 år, föräldrar och personal. RC är en del av skolans elevhälsa och en del av socialtjänstens råd- och stödverksamhet. RC:s uppgift är att:

- Ge direkt stöd till familjer, föräldrar, barn och ungdomar (ej biståndsbedömda insatser).
- Arbeta med stöd och konsultation till personal i förskola och skola.
- Arbeta med projekt och metodutveckling.

Rådgivningscentrum erbjuder föräldrautbildningar, barngruppsarbete, information, temadiskussioner mm.

Utvecklingstendenser Rådgivningscentrum

- Antalet föräldrar som efterfrågar stöd i föräldrarollen är fortsatt stor

Jämförande siffror över tid:

	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
Antal familjer	110	112	127

- Behovet av samordning och samverkan ökar.
- Behovet av stöd till barn, ungdomar och föräldrar i flyktinggruppen ökar, vilket märks genom att mer tolkstöd efterfrågas.
- Ny skollag innebär att tillgång till kurator och psykolog i grundskolan tydliggörs.
- Genom införandet av hemmaplanslösningar har en förskjutning skett genom att fler familjer kommer till RC genom IFO Familj. De familjer som utreds och där inget bistånd beviljas hänvisas till RC.

Ansvarsområde Familjecentrum

Familjecentrum tillhör från hösten 2011 enheten Stöd och hälsa.

Familjecentrum, FC, är en verksamhet för föräldrar med barn i åldern 0-6 år och drivs i samverkan mellan kommun och primärvård. Uppdraget är:

- Skapa ett forum för föräldrar att träffa varandra för att reflektera över den egna föräldrarollen.
- Att ge kunskaper om barns utveckling.
- Att bedriva en pedagogisk verksamhet.
- Att utforma och utveckla samverkan mellan BVC, MVC, socialtjänst och förskola.

Verksamheten innehåller bl.a. öppen förskola, babymassage, babycafé, grupp för Unga föräldrar, mödravårdscentralens och barnavårdscentralens föräldragrupper.

Utvecklingstendenser Familjecentrum

- Efterfrågan på lättillgängligt stöd i föräldrarollen är fortsatt stor.
- Ökat fokus på de mindre barnen (0-3 år) i verksamheten.
- Efterfrågan på föräldrakurser för småbarnsföräldrar ökar.

Ansvarsområde Ungdomsmottagning

Från hösten 2011 tillhör Ungdomsmottagningen (kommunens del) enheten Stöd och hälsa.

Ungdomsmottagningen, UM, är en verksamhet för ungdomar och unga vuxna. Verksamheten sker i samverkan med primärvården. Kommunen ansvarar för kuratorsuppgiften på ungdomsmottagningen.

Ungdomsmottagningens arbete innebär individuell medicinsk rådgivning, undersökning, behandling samt stödsamtal utifrån psykosocial problematik. Ungdomsmottagningen bedriver också utåtriktad verksamhet och gruppverksamhet.

Ungdomsmottagningens övergripande mål är att främja psykisk och fysisk hälsa bland ungdomar och stärka dem i deras identitetsutveckling. Verksamheten ska ge stöd till ungdomar i att hantera sin sexualitet samt förebygga oönskade graviditeter och sexuellt överförbara sjukdomar.

Utvecklingstendenser Ungdomsmottagningen

- Ungdomar som söker för psykisk ohälsa ökar
- Efterfrågan på utåtriktat förebyggande arbete ökar
- Fortsatt många fall av sexuellt överförda sjukdomar i ungdomsgruppen

4. Omvärldsanalys

Verksamheten inom individ och familjeomsorgen förändras över tid beroende på samhällets struktur och de sociala förändringar som det innebär. Nationellt sett har enligt olika rapporter följande tendenser när det gäller individ- och familjeomsorg kunnat noteras:

- Strävan mot en socialtjänst som använder evidensbaserade metoder.
 - **Styrkor:** Genom att använda evidensbaserade metoder kan man göra bättre bedömningar och använda sig av insatser/metoder som man vet har effekt.
 - **Svagheter:** För en liten kommun är det svårt att få en nära kontakt med forskningen i egna projekt. Det krävs ofta stora insatser resursmässigt.
- Ökad specialisering och differentiering inom IFO.
 - **Styrkor:** Genom att kraven ökar på att ha en evidensbaserad praktik när det gäller bedömningar, ökar också kraven på utbildning i specifika metoder för olika målgrupper. Detta leder till att insatser kan ha en hög kvalitet.
 - **Svagheter:** Det finns risk för att helhetssynen på människan/familjen går förlorad.
- Satsning på rikt utbud av öppenvårdsinsatser för att ge bättre stöd och ge möjlighet till en kvalificerad vård på hemmaplan.
 - **Styrkor:** Ett bättre resursutnyttjande och en ökad livskvalitet för den enskilde.
 - **Svagheter:** Kan kräva stora resurser på kort sikt för att ge effekt på lång sikt.

- Fler tidiga och lättillgängliga insatser utan utredning och behovsprövning.
 - **Styrkor:** Förutsättningar till förändring ökar när insatserna kan ges tidigt, frivilligt och när egna motivationen är stor.
 - **Svagheter:** Kan vara svårigheter att i budget prioritera ”ej tvingande insatser” i förhållande till biståndsbeslutade insatser.
- Mer strukturerade utredning och uppföljningar.
 - **Styrkor:** Risker för att olika handläggare gör olika bedömningar minskar.
 - **Svagheter:** Tidsmässigt krävande.
- Samverkan och samgående i gemensamma verksamheter.
 - **Styrkor:** Bättre resursutnyttjande.
 - **Svagheter:** Ansvarsfrågor kan bli otydliga.
- Stora skillnader mellan kommuner.
- Förändringar inom andra välfärdssystem påverkar individ- och familjeomsorgen.

Områden som uppmärksammas särskilt:

- Ungdomars psykiska ohälsa
- Långvariga mottagare av ekonomiskt bistånd
- Barnfattigdom
- Kommuners och landstings ansvar för missbruksvården
- Våld i nära relationer
- Barn som anhöriga

Den nationella inriktningen och de uppmärksammade problemområdena gäller också för Götene.

5. Fokusområde: Barn

Alla barn i Götene kommun ska ha rätt att växa upp i en trygg och god miljö. Barn som riskerar att fara illa måste få hjälp och stöd i någon form genom förebyggande arbete. Barn som far illa måste få hjälp och stöd i ett så tidigt skede som möjligt.

Allt stöd som ges och alla förändringsinsatser som görs, ska bygga på att barnets hemsituation, relationer, skolsituation, fritid samt fysiska och psykiska hälsa ses i ett sammanhang. Med detta menas att barnets hela situation ska beaktas. Om det finns intressekonflikter inom familjen ska barnets behov prioriteras.

Samverkan mellan olika aktörer är en naturlig och självklar del i arbetet med barn. Samarbetet mellan lokala aktörer bör utvecklas i syfte att stärka det främjande och förebyggande arbetet samt för att utveckla lokala insatser. Förebyggande insatser är av yttersta vikt och därför ska kommunen utveckla och utöka den utåtriktade verksamheten i form av samtal, stöd och insatser i syfte att tidigt upptäcka bruk av alkohol och droger när det gäller barn.

Mål

- Antalet barn och unga som löper risk att hamna i missbruk minskar.
- Förebyggande och tidiga insatser vidareutvecklas.

- Barn som behöver konsultation av en vuxen eller behöver träffa andra barn i liknande situation för att få stöd och hjälp med sina problem, har någon att vända sig till.
- Barn och föräldrar stöttas i samband med separationer och skilsmässor.
- Det förebyggande arbetet, med inriktning mot alkohol och andra droger, inriktas mot hela målgruppen barn. Föräldrar till barn inkluderas i det förebyggande arbetet.
- Det kvalitativa stödet på hemmaplan, s.k. hemmaplanslösningar, vidareutvecklas.

6. Fokusområde: Ungdomar

Alla ungdomar i Götene kommun ska ha möjlighet att leva och vistas i en utvecklande livsmiljö. Ungdomar som riskerar att fara illa eller göra andra illa ska få hjälp och stöd i någon form av förebyggande arbete och hjälp att förändra sin livsföring så att den leder till god livskvalitet. Aktivt arbete ska förhindra unga att göra en tidig alkoholdebut, börja använda andra droger eller riskera att hamna i kriminellt beteende.

Allt stöd som ges och alla förändringsinsatser som görs ska bygga på att ungdomars hemsituation, relationer, skolsituation, fritid samt fysiska och psykiska hälsa ses i ett sammanhang. Med detta menas att ungdomens hela situation ska beaktas när stöd och insatser ges så att det leder till en bättre livskvalitet för den enskilde.

Det är viktigt för framtiden att uppväxtvillkoren för ungdomar prioriteras. I detta arbete är samverkan mellan olika aktörer en naturlig och självklar del. Samarbetet mellan lokala aktörer bör därför utvecklas.

Mål

- Det finns metoder för att fånga upp ungdomar med psykisk ohälsa.
- Ett utåtriktat förebyggande arbete finns för att tidigt fånga upp ungdomar dels i riskzonen och dels med missbruksproblem.
- Det förebyggande arbetet, med inriktning mot alkohol och andra droger, inriktas mot hela målgruppen ungdomar. Föräldrar till ungdomar inkluderas i det förebyggande arbetet.
- I samverkan med arbetsförmedlingen, arbetsmarknadsenheten, näringslivet med flera ökar kunskapen om förhållanden på den lokala arbetsmarknaden ur flera perspektiv och nya lösningar utarbetas som förhindrar ungdomsarbetslöshet.
- Det kvalitativa stödet på hemmaplan, s.k. hemmaplanslösningar, vidareutvecklas.

7. Fokusområde: Föräldraskap

Föräldrarna är de viktigaste personerna i barn och ungdomars uppväxt och därför ska föräldrar som på frivillig bas önskar stöd och hjälp i sitt föräldraskap erbjudas det. Stödet kan ske genom exempelvis föräldragrupper, föräldrautbildningar eller enskilda kontakter. Även blivande föräldrar ska ges möjlighet till stöd.

Samverkan mellan olika aktörer är en naturlig och självklar del i arbetet med föräldrar och familjer.

Mål

- Stöde till föräldrar utvecklas så att det finns tillgängligt i kommunens samtliga tätorter.
- Barn och föräldrar stöttas i samband med separationer och skilsmässor.
- Det kvalitativa stödet på hemmaplan, s.k. hemmaplanslösningar, vidareutvecklas.

8. Fokusområde: Vuxna

Alla unga och vuxna i Götene kommun ska garanteras en social och ekonomisk grundtrygghet. Vuxna som söker kontakt med socialtjänsten ska mötas med respekt och erbjudas snabb handläggning av sina ärenden.

Hjälp och stöd ska alltid ges i samarbete med den enskilde och den som söker stöd och hjälp ska bemötas på ett sådant sätt att det egna ansvaret och den egna förmågan tillvaratas. Kommunen ska bedriva aktiva och tidiga insatser samt utveckla och erbjuda olika lokala stödformer. Insatserna kräver olika mängd resurser och ska individanpassas för att ge största möjliga effekt. Det ska aktivt sörjas för att den enskilde får den hjälp och det stöd som han/hon behöver för att få en bättre livskvalitet. Även anhöriga får stöd.

Samverkan mellan olika aktörer är en naturlig och självklar del i arbetet med vuxna. I första hand sker samverkan inom kommunen, men eftersom Götene kommun är en liten kommun kan ansvarstaganden som berör förhållandevis få personer lösas tillsammans med andra kommuner eller samarbetspartners. Samverkanslösningar även i andra avseenden är att eftersträva.

Mål

- Det kvalitativa stödet på hemmaplan, s.k. hemmaplanslösningar, vidareutvecklas.
- De grupper som står långt från arbetsmarknaden har möjlighet att få stöd och hjälp att slussas ut i arbetslivet.
- Stöd ges till vuxna som befinner sig i en situation där det är svårt att få en bostad.

9. Förväntat resultat

Planen ställer tydliga krav på strukturerad samverkan gällande alla verksamheter som berör föräldrar, barn och ungdomar och att samverkan måste ske med andra kommuner och vårdgivare. Det ska också vara en hög kvalitet i det sociala arbetet som utförs. Detta innebär att verksamheten ständigt måste utvecklas och formas efter de behov som finns hos invånarna.

Resultat av planen är att barn, ungdomar och vuxna ges möjlighet till ekonomisk och social grundtrygghet. Kommuninvånare som behöver stöd och service ska ges detta på ett sådant sätt att det både har hög kvalitet och innebär effektiv resursanvändning. Denna inriktning förstärks och förtydligas genom denna plan. Den goda samverkan som redan idag finns genom exempelvis hemmaplanslösningar vidareutvecklas ytterligare. Stöd och hjälp till de grupper som står långt från arbetsmarknaden bidrar till ekonomisk och social tillväxt.